

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecătorii:

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinând recursurile declarate de către Pînzaru Zinaida și de către avocatul Eugeniu Fencovschi, în interesele Zinaidei Pînzaru, împotriva deciziei din 26 aprilie 2016 a Curții de Apel Bălți,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Pînzaru Zinaida împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea compensației pentru bunurile confiscate,

c o n s t a t ă :

La data de 05 iunie 2015 Pînzaru Zinaida s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea compensației pentru bunurile confiscate persoanelor supuse represiunilor politice conform raportului de evaluare nr. 0350079 din 17.02.2015 și a raportului de evaluare a proprietății imobiliare nr. 4769 din 02.03.2015.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, reclamanta este nepoata lui Darii Simion Tudor și a Mariei Darii Nicolae din sat. Chetrosu, rl Drochia, care în anul 1941 au fost supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați.

Menționează reclamanta că la deportare, averea bunelor săi a fost confiscată, fapt constatat prin hotărârea judecătorei Dondușeni din 24.12.2014. Conform raportului de evaluare nr.0350079 din 17.02.2015 al Camerei de Comerț și Industrie și al raportului de evaluare a proprietății imobiliare nr. 4769 din 02.03.2015 al Oficiului Cadastral Teritorial Drochia, bunurile confiscate au fost evaluate.

Afirmă reclamanta că, prin cererea înaintată la data de 24.12.2014 către notarul Mazur Maria a solicitat eliberarea certificatului de moștenitor legal pe numele Zinaidei Pînzaru, la cerere fiind anexată și hotărârea judecătorei Dondușeni din 14.08.2014, prin care s-a constatat că Pînzaru Zinaida este fiica lui Mereuța Pintelei și Mereuța Elizaveta și respectiv, nepoata lui Darii Simion și Darii Maria. La fel, reclamanta a depus la sediul

Consiliului raional Drochia cerere cu privire la restituirea valorii bunurilor confiscate, care a fost înregistrată la 03.04.2015 cu nr. 263. Prin răspunsul nr. 342 din 11.05.2015 al Consiliului raional Drochia, cererea nominalizată a fost respinsă, ca fiind depusă peste termen.

Consideră reclamanta că, Consiliul raional Drochia a respins cererea fără a ține cont de prevederile art. 12¹ al Legii cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08.12.1992 și pct. 4-5 al Regulamentului privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 627 din 05.06.2007.

Solicită reclamanta încasarea în beneficiul său din contul Consiliului raional Drochia a compensației pentru bunurile confiscate conform Raportului de evaluare nr. 0350079 din 17.02.2015 și a Raportului de evaluare a proprietății imobiliare nr. 4769 din 02.03.2015.

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2015 a judecătorei Drochia s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Pînzaru Zinaida.

Prin decizia din 26 aprilie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul depus de avocatul Eugeniu Fencovschi, în interesele Zinaidei Pînzaru; s-a casat hotărârea din 16 noiembrie 2015 a judecătorei Drochia și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Pînzaru Zinaida împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea compensației pentru bunurile confiscate s-a respins ca tardivă.

La data de 24 iulie 2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal (f.d. 117), avocatul Eugeniu Fencovschi, în interesele Zinaidei Pînzaru, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitînd casarea hotărîrilor instanțelor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel incorect a soluționat litigiul dedus judecării, eronat a statuat că acțiunea recurentei este prescrisă extintiv, respingînd-o ca tardivă.

Menționează că, Consiliul raional Drochia nu a prezentat vreo dispoziție de plată sau alte probe veridice și admisibile care să confirme achitarea compensației recurentei pentru averea confiscată a căror compensare se solicită. Or, existența unui proces-verbal de achitare a compensației nu confirmă prin sine și achitarea respectivei compensații. Mai mult ca atât, Consiliul raional Drochia nu a prezentat probe care să ateste că bunurile confiscate au fost restituite și/sau achitate despăgubirea persoanelor supuse represiunilor politice.

La data de 25 iulie 2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal (f.d. 118), Pînzaru Zinaida a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitînd casarea hotărîrilor instanțelor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

Întru argumentarea poziției sale, recurenta a menționat că, despre faptul reabilitării sale în anul 1998, a mamei Darii (Mereuță) Elizaveta și a părinților ei (bunicilor) în anul 1990 a aflat la 24 iulie 2013, atunci cînd a primit de la Procuratura Generală certificatele de reabilitare din 30 martie 2015 (f.d. 13-14), iar pînă atunci nici recurenta, nici părinții acesteia nu au cunoscut și nici nu au fost înștiințați despre reabilitare. În opinia sa,

consideră eronate concluziile instanței de apel precum că începînd cu anul 1998 recurenta trebuia să cunoască despre reabilitarea familiei Darii și să-și valorifice dreptul de a solicita eliberarea certificatelor corespunzătoare, întrucît art. 12¹ alin. (3) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și pct. 7 din Regulamentul privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 627 din 05 iunie 2007 expres prevăd că cererea privind recuperarea valorii bunurilor confiscate se înaintează în decurs de 3 ani de la data înștiințării despre reabilitare, dar nu din momentul cînd persoana trebuia ori putea să cunoască faptul respectiv. Respectiv, este eronată concluzia instanței de apel precum că termenul de prescripție în speță urmează a fi calculat din momentul apariției dreptului Zinaidei Pînzaru de a înainta cererea cu privire la încasarea compensației pentru bunurile confiscate în nume propriu și anume după expirarea termenului de șase luni de la acceptarea succesiunii în urma decesului mamei sale Mereuța Elizaveta.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 26 aprilie 2016. Conform materialelor pricinii, decizia instanței de apel a fost expediată recurenteii la data de 03 iunie 2016. (f.d. 100)

Colegiul menționează că recursurile declarate la data de 24 iulie 2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal (f.d. 117), și respectiv la 25 iulie 2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal (f.d. 118), se consideră a fi declarate în termen.

Examinînd legalitatea deciziei contestate, prin prisma argumentelor invocate în recursuri, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul, va casa decizia din 26 aprilie 2016 a Curții de Apel Bălți și va restitui cauza la rejudecare în instanța de apel din următoarele considerentele.

În conformitate cu art.445, alin. (1), lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii s-a constatat că Pînzaru Zinaida este fiica lui Mereuța Pantilie și Mereuța Elizaveta și respectiv, nepoata lui Darii Simion și Darii Maria, fapt confirmat prin hotărîrea din 14 august 2014 a judecătoriei Dondușeni (f.d. 17), prin copia adeverinței de naștere seria I-MP nr. 231039 din 27 aprilie 1950 (f.d. 9) și prin copia adeverinței de căsătorie seria I-BM nr. 376462 din 30.08.1973. (f.d. 10)

La fel, s-a stabilit că, în anul 1949, Darii Simion și Darii Maria au fost supuși represiunilor politice și deportați în regiunea Tomsk, Siberia.

Concomitent cu represiunea politică le-a fost confiscată averea pe care o dețineau în sat. Chetrosu, rl Drochia, drept dovadă servind hotărîrea din 24 decembrie 2014 a judecătoriei Dondușeni.

Conform certificatelor cu nr. 21(13)-2141/89-3361 din 20.11.2013 și nr. 21(13)-2141/89-641 din 30.03.2015 eliberate de Procuratura Generală a RM, Darii Simion

Tudor, Darii Maria Nicolae, Mereuța (Darii) Elizaveta Simion, Mereuța Zinadia Pantilie au fost reabilitați.

Actele cauzei mai atestă că Pînzaru Zinaida, la data de 03.04.2015, s-a adresat cu cerere la Consiliul raional Drochia privind recuperarea valorii averii confiscate. (f.d. 18)

Prin răspunsul Consiliului raional Drochia din 11 mai 2015 a fost respinsă cererea Zinaidei Pînzaru prin care s-a solicitat recuperarea valorii averii confiscate, din motivul omiterii termenului de prescripție.

Nefiind de acord cu răspunsul primit, Pînzaru Zinaida, la data de 05 iunie 2015, a înaintat în instanța de judecată prezenta acțiune.

Judecînd pricina, Judecătoria Drochia, prin hotărîrea din 16 noiembrie 2015 a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Pînzaru Zinaida.

Curtea de Apel Bălți, verificînd legalitatea hotărîrii instanței de fond, prin decizia din 26 aprilie 2016, a admis apelul depus de avocatul Eugeniu Fencovschi, în interesele Zinaidei Pînzaru; a casat hotărîrea din 16 noiembrie 2015 a judecătoriei Drochia și a pronunțat o hotărîre nouă prin care a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de către Pînzaru Zinaida împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea compensației pentru bunurile confiscate.

Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel referitor la tardivitatea acțiunii înaintate de Pînzaru Zinaida, rezultînd din următoarele considerente.

Conform art. 2 al Legii nr. 1225–XII din 08.12.92 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, victime ale represiunilor politice se consideră: persoanele care au avut de suferit de pe urma represiunilor politice arătate în articolul 1; persoanele asupra cărora au fost adoptate decizii de represiune politică, dar care au reușit să evite represiunile directe, inclusiv prin refugiu peste hotarele republicii; membrii familiei persoanelor supuse represiunilor, inclusiv copiii care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele, persoanele care au fost impuse sau nevoite să-și urmeze părinții, rudele, tutorii în exil ori la locul de deținere specială, sau rămase fără îngrijirea acestora, precum și copiii persoanelor executate în urma represiunilor politice.

În conformitate cu art. 12 al Legii nr. 1225–XII din 08.12.92 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați li se restituie, la cererea lor sau a moștenitorilor lor, bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia lor.

În cazul în care bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie în legătură cu represiunile politice nu pot fi restituite, valoarea acestora se recuperează prin achitarea de compensații, în baza cererii depuse de persoanele reabilite sau de moștenitorii acestora.

Conform art. 12¹ al Legii nr. 1225 – XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (cu modificările ulterioare), cererile de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora prin achitarea de compensații sînt examinate de comisiile speciale create de autoritățile administrației publice locale a raioanelor, municipiilor Chișinău și Bălți, unității teritoriale autonome Găgăuzia, în al căror teritoriu persoanele reabilite au domiciliat la momentul reprimării.

Cererea de restituire a bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie ori de recuperare a valorii acestora se înaintează în decurs de 3 ani de

la data înștiințării persoanei supuse represiunilor despre reabilitarea acesteia și se examinează în termen de până la 6 luni din ziua depunerii. Comisia identifică bunurile ce urmează a fi restituite și determină valoarea acestora în baza documentelor ce atestă confiscarea, naționalizarea bunurilor sau scoaterea lor în orice alt mod din posesie, documente eliberate de arhive și de alte instituții abilitate, ori în baza altor probe legale. Decizia comisiei privind restituirea bunurilor, recuperarea valorii acestora sau achitarea compensațiilor poate fi contestată în instanța judecătorească.

La caz, Colegiul notează că, instanța de apel neîntemeiat a admis derogarea de la normele legale citate supra, prin care legiuitorul expres a stabilit că în raportul litigios privind restituirea bunurilor confiscate ilegal în urma represiunilor politice sau recuperarea valorii acestora prin achitarea de compensații urmează a fi aplicat termenul de prescripție de 3 ani pentru depunerea cererii către comisiile speciale create de autoritățile administrației publice locale de la data înștiințării persoanei supuse represiunilor despre reabilitarea acesteia.

Rezultând din cele expuse, este incontestabil că Pînzaru Zinaida depunând în anul 2015 cerere la Comisia pentru examinarea cererii privind restituirea valorii averii confiscate a Consiliului raional Drochia nu a omis termenul de prescripție de 3 ani prevăzut de lege, ori, acest termen începe a curge de la data înștiințării reclamantei despre reabilitarea părinților și/sau după caz a bunicilor acesteia în urma represiunilor politice, adică de la data de 20 noiembrie 2013 și respectiv, la 30 martie 2015, atunci când Procuratura Generală a RM a eliberat certificatele de reabilitare lui Darii Simion Tudor, Darii Maria Nicolae, Mereuța (Darii) Elizaveta Simion, Mereuța Zinaida Pantilie.

În contextul dat, Colegiul reține că reclamanta cunoscând despre faptul că părinții și bunicii săi au fost reabilitați prin certificatele de reabilitare din 20 noiembrie 2013 și respectiv, din 30 martie 2015 a și înaintat la data de 03 aprilie 2015 cerere Consiliului raional Drochia solicitând încasarea compensației pentru bunurile confiscate, iar la data de 05 iunie 2015 a depus cerere de chemare în judecată.

Prin urmare, este de menționat că Pînzaru Zinaida cu respectarea termenului de prescripție a înaintat cerere comisiei special create de autoritățile administrației publice locale cu privire la încasarea compensației pentru bunurile confiscate.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că instanța de apel a apreciat eronat prevederile legale și a stabilit că cererea Zinaidei Pînzaru este prescrisă.

Astfel, odată ce prin argumentele enumerate supra, Colegiul a elucidat faptul că cererea nu este prescrisă, instanța de recurs reiterează despre necesitatea examinării cauzei în fond.

Respectiv, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice legalitatea acțiunii înaintate de către Pînzaru Zinaida prin prisma temeiniciei acesteia omițând expunerea privind tardivitatea acțiunii, deoarece acțiunea a fost depusă în instanța de judecată cu respectarea termenului de prescripție.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea de chemare în judecată ca fiind tardivă fără a se expune asupra fondului cauzei, iar această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de

a remite cauza pentru rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se admit recursurile declarate de Pînzaru Zinaida și de către avocatul Eugeniu Fencovschi, în interesele Zinaidei Pînzaru.

Se casează decizia din 26 aprilie 2016 a Curții de Apel Bălți, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Pînzaru Zinaida împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea compensației pentru bunurile confiscate cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală